Райадминистрацире

Хисеп грамотипе наградӑланӑ

Район администрацийӗн пуҫлӑхӗн 2010 ҫулхи апрелӗн 23-мӗшӗнчи 323 № йышӑнӑвӗпе нумай ҫул хушши тӑрӑшса ӗҫленӗшӗн тата обществӑлла ӗҫсене активлӑ хутшӑннӑшӑн Мӑн Токшикри «Тӑванлӑх» халӑх фольклорӗн ансамблӗн художество ертӳҫине **Надежда Максимилиановна КОНДУКТОРОВӐНА** район администрацийӗн Хисеп грамотипе наградӑланӑ.

Район администрацийӗн пуҫлӑхӗн 2010 ҫулхи апрелӗн 26-мӗшӗнчи 326 № йышӑнӑвӗпе нумай ҫул хушши тӑрӑшса ӗҫленӗшӗн «Муркашри автомобильпе техника сервисӗ» уҫӑ акционер обществин столовӑй заведующине **Мая Григорьевна ИГНАТЬЕВӐНА** район администрацийӗн Хисеп грамотипе наградӑланӑ.

Ыран – Пӗтӗм Раҫҫейри библиотекӑсен кунӗ

Вӑхӑт ыйтнипе тан пыраҫҫӗ

Майӑн 27-мӗшӗнче пирӗн ҫӗр-шыври библиотекӑсем хӑйсен уявне паллӑ тӑваҫҫӗ. Мӗнпе пурӑнать паян ялти библиотека? Ҫак ыйту ҫине хурав илес тесе эпир Муркашри ял тӑрӑхӗсем хушшинчи тӗп библиотекӑн директорӗпе Т.Е. КОРОЛЬКОВӐПА тӗл пултӑмӑр.

– Татьяна Евгеньевна, пурнӑҫ таппинчен юлмасть-и паян библиотека? Ӗҫре ҫӗнӗлӗхсем пур-и?

– Библиотека пурнӑҫпа тан пырать. Акӑ Чӑваш Республикин Президенчӗн Ҫырӑвӗнче палӑртнине тӗпе хурса пирӗн библиотекӑра та халӑха компьютерпа ӗҫлеме вӗрентме тытӑнтӑмӑр. Малтан пӗрре те компьютер умне ларманнисем пирӗн патра паян текстсем ҫырма та, Интернет урлӑ электронлӑ ҫырусем яма та, Интернетра кирлӗ информаци шыраса тупма тата ытти тӗрлӗ ӗҫ пурнӑҫлама хӑнӑхса пыраҫҫӗ. Ҫакӑ вара паянхи пурнӑҫ условийӗсенче питӗ кирлӗ.

2009 ҫулхи октябрӗн 1-мӗшӗнче Чӑваш наци библиотекипе Раҫҫейри юристсен ассоциацийӗн Чӑваш енри уйрӑмӗ килӗшӳ тунипе пирӗн библиотекӑра халӑха социаллӑ правӑсем тӗлӗшпе пулӑшакан консультаци центрӗ ӗҫлеме тытӑнчӗ. Ҫапла вара Муркашри библиотекӑра тӳлевсӗр юридици сӗнӳ-канаш парасси тӗрлӗ тематикӑпа пулса пырать. Сӑмахран, ҫурт-йӗр ыйтӑвӗсемпе, коммуналлӑ услугӑсем тавра, ӗҫ прависене хӳтӗлессипе, харпӑр хӑй ӗҫне пуҫарса ярас ыйтупа тата ыттисемпе те. Ҫак майпа ӗҫлесе пыни халӑхӑн право культурин шайне те ӳстерет.

– Ҫӗнӗлӗхсене алла илнипе пӗрле хамӑрӑн тӑрӑхра та пуян материал пурри ҫинчен манмастӑр-и?

– Ҫук, паллах. Библиотекӑсем вырӑнти материалпа анлӑн ӗҫлессине ҫирӗп йӑлана кӗртсе пыраҫҫӗ. Паян ҫак ӗҫ уйрӑмах палӑрӑмлӑ пулса тӑрать. Интересленекенсем нумай. Ӗҫсем те анлӑрах та туллинрех пулаҫҫӗ. Библиотекӑсенче чӑвашлӑхпа, пирӗн тӑрӑхри паллӑ ҫынсемпе ҫыхӑннӑ уяв е литература каҫӗсем те час-часах иртеҫҫӗ. Чӑваш чӗлхи ҫине те тимлӗх ытларах уйӑрма тӑрӑшатпӑр. Иртекен мероприятисем хамӑрӑн тӑрӑхри культурӑна, историе, искусствӑна тӗпчессине анлӑрах сарма та пулӑшаҫҫӗ. «Муркаш районӗнчи ҫыравҫӑсемпе тавралӑхҫӗсем» электронлӑ кӗнеке те материалсемпе пуянлансах пырать. Тӗрлӗ темӑна шута хурса хатӗрленӗ электронлӑ презентацисемпе виртуаллӑ куравсем вулакансене питӗ килӗшеҫҫӗ.

Самантпа усӑ курса вара библиотекӑра ӗҫлекенсене уяв ячӗпе саламлатӑп. Ҫирӗп сывлӑхлӑ, телейлӗ, пултарулӑ пулма сунатӑп. Шанчӑка нихӑҫан та ан ҫухатӑр. Ӑнӑҫусем сире.

Н. НИКОЛАЕВА.

Паян – Предпринимательсен кунӗ

Малашлӑхпа пурӑнаҫҫӗ вӗсем

(Вӗҫӗ. Пуҫл. 1-мӗш стр.).

– Апла вӗсене патшалӑх енчен гранд пулӑшӑвӗ пани те вырӑнлӑ пулӗ?

– Паллах. 2010 ҫулхи кӑрлачӑн 1-мӗшӗнчен «Ҫамрӑк граждансене пӗчӗк предпринимательство сферинче вӗсен проекчӗсене пулӑшма грандсем парасси» ӗҫлеме пуҫларӗ. Республикӑри «Ӗҫе пуҫӑнакан предпринимательсене грандсем парасси» конкурсӑн пӗтӗмлетӗвӗпе пирӗн района республика бюджетӗнчен уйӑрнӑ 100 пин тенкӗне виҫӗ ҫӗнтерӳҫӗне валеҫсе патӑмӑр. Ҫак укҫа-тенкӗ бизнеса вӑйлатасси пирки пирӗн иккӗленӳ ҫук.

– Ӗҫре палӑракан предпринимательсем ытти конкурссене хутшӑнса мӗнлерех ӳсӗмсем тӑваҫҫӗ?

– Тӗрлӗ конкурссене хутшӑнакансем чылай. Вӗсен ӳсӗмӗсем те савӑнтараҫҫӗ. Юлашки пирки ҫеҫ калатӑп. Республикӑра иртерекен «Ҫулталӑкри чи лайӑх предприниматель» конкурсри «Чи лайӑх пӗчӗк предприяти» номинацире кӑҫал «Декор» чикӗллӗ яваплӑхлӑ общество ҫӗнтерӳҫӗ пулса тӑчӗ. Май килнипе вӗсене тунӑ ӳсӗмшӗн тата ытти предпринимательсене район аталанӑвӗшӗн тӑвакан ӗҫсемшӗн паянхи уявпа саламлатӑп. Вӗсем малашне татах та пуҫарулӑрах пуласса шанса тӑратӑп.

А. БЕЛОВ калаҫнӑ.

Тимлӗ пулӑр

Ватӑсене улталаҫҫӗ

Шурчапа Катькас тӑрӑхӗнче икӗ ҫамрӑк ватӑ ҫынсене тӗрлӗ йышши аппаратсем сӗнсе ҫӳренӗ.

– Эпир собесран, – юптарнӑ вӗсем, – япалине туянсан укҫине сире собес тавӑрса парать.

Ҫакӑ пӗтӗмпех суя. Социаллӑ пулӑшу пайӗн ӗҫченӗсем ҫапла япала сутса ҫӳремеҫҫӗ. Укҫине те саплаштармаҫҫӗ.

Ҫакӑн пек ултавҫӑсене курсан ҫийӗнчех тивӗҫлӗ органсене пӗлтермелле. 62-2-69, 62-2-38 номерсемпе районти социаллӑ пулӑшу пайне те шӑнкӑравламалла.

Тимлӗ пулӑр!

Хамӑр инф.

Продукци тирпейлекен предприятисенче

«Пирӗн бизнес – район аталанӑвӗшӗн»

Районти пӗчӗк тата вӑтам бизнес аталанӑвӗнче Леонид Геннадьевич Ильгечкин ертсе пыракан Мӑн Сӗнтӗрте вырнаҫнӑ «Сундырь-Хлеб» чикӗллӗ яваплӑхлӑ общество тӑрӑшулӑхне кура хӑйне евӗр курӑмлӑ вырӑн йышӑнать. Призводствӑри чи ӑнӑҫлӑ технологисене алла илесҫӗ тейӗн вӗсен ӗҫне курса хак парсан. Пытармӑп, ҫапла тӑвакан йӑнӑшмӗ тата Мӑнсӗнтӗрсенче хӑй аталанӑвӗн, пӗчӗк тата вӑтам предпринимательствӑн пӗтӗмӗшле ыранхи ҫулйӗрне курӗ.

Адамова В.А. ӗҫ вӑхӑтӗнче.

«Сундырь-Хлеб» ООО – Мӑн Сӗнтӗр райповӗн ҫӑкӑр комбиначӗ – хӑйӗн историне 1965 ҫулхи раштав уйӑхӗн 23-мӗшӗнче ҫырма пуҫлать. Пӗрремӗш кунранах ҫанӑ тавӑрса ӗҫе кӳлӗннӗ коллектив пилӗк ҫултан ӗҫ хӑватне ҫулталӑка вуншар хут ӳстерет. Тӑрӑшулӑхне кура Мӑнсӗнтӗрсен ячӗ районта ҫеҫ мар, унӑн тулашӗнче те инҫете сарӑлать.

Иртнӗ ҫулсенче Мӑн Сӗнтӗрти «Сундырь-Хлеб» чикӗллӗ яваплӑхлӑ общество Муркаш тӑрӑхӗнче ҫеҫ мар, Чӑваш Енре те, республика тулашӗнче те хастар та мал туртӑмлӑ ӗҫӗпе ырӑ ята тивӗҫнӗ. Таҫта пулсан та сентре ҫинче Мӑнсӗнтӗрсен продукцийӗ нумайччен вырӑнтне курма ҫук. Туянакансем ӑна ялан кӗтеҫҫӗ, ун пирки ырӑ сӑмах кӑна калаҫҫӗ. Ҫакӑ вара Мӑнсӗнтӗрсене пӗр вырӑнта лартмасть: тӑтӑшах шыравра вӗсем, ҫӗннине алла илессипе районта та, республикӑра та малтисен ретӗнче. Халӗ каланине курса-пӗлсе тӑнӑран асӑннӑ обществӑн ӗҫ пӳлӗмӗсенчен те яланах ҫӗкленӳллӗ кӑмӑлпа тухатӑн. Пӗрешкел условисенчех Мӑнсӗнтӗрсем малтуртӑмлӑ ӗҫлеме мехел ҫитернинчен тӗлӗнсе савӑнатӑн.

«Сундырь-Хлеб» чикӗллӗ яваплӑхлӑ обществӑшӑн иртнӗ ҫул производствӑна малалла аталантарнӑ черетлӗ ҫулталӑк пулчӗ. Тӗллевсем пурнӑҫланни коллектив пӗр ҫын пек тар юхтарса ӗҫлени пулнӑ. Ҫапла вара кунта пӗлтӗр оборудование ҫӗнетессипе, ӗҫ йӗркелӗвне лайӑхлатассипе, пахалӑха ӳстерессипе виҫӗм ҫул йышӑннӑ чикӗсене парӑнтарнӑ. Ҫак ӗҫсене пурнӑҫласа тата производство технологине паянхи кун ыйтнӑ пек аталантарса пыракан предприятин паянхи ассортимент виҫи – 160 яхӑн продукци тӗсӗ.

– Эпир кунсерен ҫавӑн чухлӗ продукци каларатпӑр тенине пӗлтермест ку. Пирӗн ӗҫ потенциалӗ ҫавӑн пек. Хамӑр ӗҫ тытӑмне рынок ыйтнӑ пек йӗркелесе пырса паян эпир ытларах заказсемпе ӗҫлетпӗр: кам мӗн тата епле виҫе ыйтать – ҫавна вӑхӑтра туса паратпӑр. Ку вӑл – пирӗн мал туртӑмлӑ ӗҫӗн тӗп тӗллевӗ, – терӗ общество директорӗ Леонид Ильгечкин производство пуҫлӑхӗнчен Татьяна Маринкинаран иртнӗ ҫулхи тата 2010 ҫулӑн пӗрремӗш кварталти ӗҫ кӑтартӑвӗсене ыйтса пӗлнӗ май. Татьяна Николаевнӑн вара ӳсӗмсем пирки каламалли нумай. Иртнӗ ҫул кунта туса кӑларакан «Грушевый – любимый аромат» пылак шыв республикӑра та чи пысӑк хисепе тивӗҫни – хӑех Мӑнсӗнтӗрсен производствӑри ӳсӗмӗ. «Грушевый – любимый аромат» пылак шыв – натураллӑ продукт. Ҫавӑнпа ӑна ыйтакансем те паян чылай».

Асӑннӑ пылак шывсӑр пуҫне «Сундырь-Хлеб» кӑларакан продукци ячӗсене кӗскен каласа та ҫитерейместӗн. Ҫакна ҫеҫ пӗлтерме пулать: кунта ахаль те пуян ассортимента ҫулсерен 7-8 ҫӗнӗ ят хушса пыраҫҫӗ. Пӗлтӗр ҫеҫ производствӑна «яблочные», «морковные» премӗксем, «снежинка» печени, «зебра» сухари, иҫӗм ҫырлиллӗ кавӑн ҫӑкӑрӗ т. ыт. те хушӑнчӗҫ.

Цехсем тӑрӑх иртетпӗр. Кашни тӗлтех ӗҫе юратса вӑй хуни сисӗнет. Акӑ пирӗн умра Вера Анатольевна Адамова. Мӑн Шашкар хӗрӗ «Сундырь-Хлеб» чикӗллӗ яваплӑхлӑ обществӑра 1975 ҫулхи авӑн уйӑхӗн 9-мӗшӗнченпе. 35 ҫул хушшинче вӑл хӑйӗн ӗҫӗнче ӑста специалист пулса ҫитнӗ. Предприяти аталанӑвӗн кашни утӑмӗ куҫ умӗнче пулнӑран унӑн аса илӗвӗ те общество ӗҫӗхӗлне сывӑх тӑрать.

– Шкул хыҫҫӑн хӗр чухне Шупашкарӑн пӗр ӗҫ кӳрнӗрен ... — ... рӑлнӑ чух пире кӑмакаран хатӗр продукци кӑларнӑ Майя Анатольевна Голишникова Галина Геннадьевна Цветкова тӗл пулчӗҫ. Хатӗр продукцин техӗмлӗ шӑрши кунта вӑй хуракансем чуна парса ӗҫлениe ҫирӗплетрӗ ҫеҫ.

Ҫӗнӗлӗхсене пурнӑҫа кӗртсе пынипе пӗрлех продукци тирпейлекен предприяти унчченхи ӗҫсем ҫине те алӑ сулмасть: кулленех районти тата Туҫи Ҫармӑс тӑрӑхӗнчи ял магазинӗсене ҫемҫе те тутлӑ ҫӑкӑр изделийӗсем ӑсанаҫҫӗ. 2009 ҫулта ҫеҫ «Сундырь-Хлеб» 884,8 тонна ҫӑкӑр изделийӗсем пӗҫерсе кӑларнӑ. Кунсӑр пуҫне ӗҫ ӳсӗмӗнче кондитер изделийӗсем 160,6 тонна, макарон-тавраш 27,5 тонна, тутлӑ шыв 63751 декалитр йышӑнаҫҫӗ. Ҫак кӑтартусем пӗтӗм тӗнчери экономика кризисӗ хуҫаланнӑ 2009 ҫулта та Мӑнсӗнтӗрсен экономикӑна хавшатманнине, производствӑна унчченхи ҫулсен шайӗнчех сыхласа хӑварма пултарнине кӑтартаҫҫӗ. Вӑтам ӗҫ укҫи 10 пин тенкӗне яхӑн пулни те чикӗллӗ яваплӑхлӑ общество ура ҫинче ҫирӗп тӑни пирки калать. Тунӑ ӳсӗмсене кунта кӑҫал та алӑран вӗҫертмеҫҫӗ. Ӗҫре тунӑ ӳсӗмсенчен те пахаррахи – «Сундырь-Хлеб» чикӗллӗ яваплӑхлӑ общество рынок тапхӑрӗнче те ӗҫ коллективне сыхласа хӑварни. Кунта вара «Сундырь-Хлеб» чикӗллӗ яваплӑхлӑ обществӑна ертсе пыракан Леонид Геннадьевич Ильгечкинӑн тӳпи малта тӑрать. Кун пирки пӗр иккӗленӳ те ҫук.

Чикӗллӗ яваплӑхлӑ обществӑра ӗҫлес кӑмӑл пысӑк. Тухӑҫлӑ вӑй хума кунта кадрсем те ҫителӗклӗ. Вӗсен тӑрӑшулӑхӗ тата мал туртӑмлӑхӗ пӗр вырӑнта лӑпланса ларма памасть. Ҫавӑнпа та коллективри кашни ӗҫчен кулленех ҫӗнӗлӗхсен шыравӗнче. Вӗсен пӗр

Майя Голишниковапа Галина Цветкова хатӗр продукципе.

та та ӗҫлесе пурӑнтӑм, анчах ял пурнӑҫӗ асран каймарни ялах илсе таврӑнчӗ. Мӑн Сӗнтӗрти ҫӑкӑр заводне вырнаҫрӑм та ҫакӑнтах ӗҫ ӗмӗрӗн тӗп пайӗ иртрӗ. 1977 ҫулта Мӑн Тутаркасри Михаил Адамовпа пӗрлешсе 2 ывӑлпа хӗр ҫуратса ӳстертӗмӗр. Рена хӗрӗм паян хамӑрӑн общество диспетчерӗ, – каласа парать ӗҫлекен юлташӗсем ҫинчен куҫ илмесӗр Вера Анатольевна.

В. Адамова пек тӑрӑшуллӑ ӗҫченсем ҫинче тытӑнса тӑрать те ӗнтӗ асӑннӑ общество. Эпир ҫак ӗҫчен патӗнчен уйсӗнӗвӗ те кунта тимлӗхсӗр юлмасть. Общество ертӳҫи Леонид Геннадьевич Ильгечкин ҫакна ӑнланни тата ӗҫченӗсене тав туса калаҫни кунти производство ыйтӑвӗсем тивӗҫлӗ шайра иккенне ҫирӗплетеҫҫӗ кӑна. «Пирӗн бизнес тӑван районӑмӑр тата Чӑваш Ен аталанӑвӗшӗн!» – теҫҫӗ паян «Сундырь-Хлеб» чикӗллӗ яваплӑхлӑ обществӑра ӗҫлекенсем.

Турӑ пулӑштӑрччӗ вӗсене малашне те!

Анатолий БЕЛОВ.
Автор сӑн ӳкерчӗкӗсем.

Регистраци службинчен

«Дача прописки»

Дача амнистийӗ вӑхӑтӗнче ҫӗр лаптӑкӗсене харпӑрлӑха куҫарасси нумай ыйтусем ҫуратать. Ҫак ӗҫӗн йӗркине чылай ансатлатнӑ ӗнтӗ. Вӗсем ҫав лаптӑксенче строительство валли ирӗк илмесӗрех туса лартнӑ хӑш-пӗр ҫуртйӗр тӗлӗшпе те пур. Сӑмахран: дачӑпа сад ҫурчӗсем, хуҫалӑх ҫурт-йӗрӗ, мунчасем, индивидуаллӑ гаражсем т. ыт. те. Ку ҫурт-йӗре харпӑрлӑх правилле тӑвас тесен, вӗсем айӗнчи ҫӗр участокӗ ҫине харпӑрлӑх прави пурри те пысӑк пӗлтерӗшлӗ. Ӑна ҫирӗплетнӗ йӗркепе регистраци органне тӑратмалла ҫеҫ. Деклараципе объект адресӗ, унӑн пӗлтерӗшӗпе лаптӑкӗ, этажлӑхӗ, хӑҫан туни, ӑна инженерипе техника ыйтӑвӗсемпе тивӗҫтерни тата объекта вырнаҫтарнӑ ҫӗр лаптӑкӗн кадастр номерӗ кирлӗ.

Асӑннӑ деклараци дача ҫӗрӗ ҫинче туса лартнӑ ҫурт документӗ пулса тӑрать. Регистраци органӗсемшӗн ҫакӑ ҫителӗклӗ. Деклараци кашни объект тӗлӗшпе икӗ экземпляр хатӗрлемелле.

Куҫман пурлӑх тӗлӗшпе сведенисене заявитель деклараципе хӑй ҫырать. 2010 ҫулхи кӑрлач уйӑхӗн 26-мӗшӗнчен тытӑнса дачӑпа сад ҫурчӗсем, хуҫалӑх ҫурт-йӗрӗ, мунчасем, индивидуаллӑ гаражсем т. ыт. те тунине ҫирӗплетме деклараципе Раҫҫей Федерацийӗн Экономика аталанӑвӗн министерстви ҫирӗплетнӗ ҫӗнӗ формине тӑратмалла. Ҫӗнӗ форма деклараци ҫырассине татах ансатлатрӗ. Ҫӗнӗ деклараци дачӑпа сад лаптӑкӗсенче туса лартнӑ пурӑнмалли ҫурт-йӗре те харпӑрлӑха куҫарма май парать. Ҫакна валли халӗ унта прописка пуррипе ҫукки кирлӗ мар.

Пирӗнтен час-часах сад е дача участокӗсенчи пурӑнмалли ҫуртсенче прописка епле тӑмалли пирки ыйтаҫҫӗ. Ку ыйтва эпир татса памастпӑр пулсан та ҫакна калам. Пурӑнма юрӑхлӑ ҫуртсенче прописка тӑма Раҫҫей Федерацийӗн Конституци Сучӗпе Раҫҫей Федерацийӗн Аслӑ Сучӗ ирӗк панӑ. Ҫавӑнпа та кун пирки тавлашуллӑ ыйтусем пулсан район судне тухма сӗнетпӗр.

Калаҫӑва вӗҫлесе ҫакна калатӑп. Патшалӑх регистрацине тӑман ҫурт-йӗрӗн харпӑрлӑх прави ҫук. Апла пулсан унӑн хуҫи ӑна сутаймасть, парнелеймест, ачисене куҫарса параймасть.

Татьяна ЗАХАРОВА,
право ыйтӑвӗсемпе ӗҫлекен пай пуҫлӑхӗн ҫумӗ.